

Самоубийството на Яворов трудно се поддава на дефиниране – то се колебае между „о-невидяването“ и „о-видяването“. След пълната загуба на зрение, когато изниква рискът „Яворов“ да деградира до Яворов и още по-лошо – до Пейо Крачолов, до никой, до анонимния убиец, ски-тащ се из софийските улици безпомощен, безсетивен, унизен, опублич-ностен, – тогава именно унизеното същество на поета, както никога преди това, жадува смърт. Унизеният и сломен лик би се укрил единствено в нея. Смъртта реабилитира, особено когато е избрана; тя превръща неу-дачниците в герои и харамии, подменя образа на пораженеца с извисе-ния, самотен, метафизичен дух. Затова първоначалният порив на Яво-ров към смъртта е отложен, той трябва да добие мотивираност и да ста-не също неслучаен, отретпетиран жест.

Инстинктът за себесъхранение, за бягство от клеветата е потиснат на свой ред от Литературата. Свидетелство за тази изключителна мета-морфоза е последното прижизнено издание на „Подир сенките на обла-ците“ от 1914 г. В него много по-значими се оказват паратекстовете, кои-то видоизменят смисъла на поетическите послания, които дори успяват да премахнат функционалната несамостоятелност на някои от тях, прида-вайки им несъмнения статут на самостоятелни, зрели творби. Твърде показателна е мистификацията около стихотворението „Душата ми е стон“, преименувано в „На Лора“. Изпаднало още през 1910 г. от цикъла „Падение“ (сп. „Мисъл“, XVI, 1906, последно в цикъла, неозаглавено), т.е. от присъщия му образно-тематичен контекст, според уверенията на Ата-нас Крачолов, стихотворението е вдъхновено всъщност не от Лора, а от Мина. И едва ли не Яворов произволно избира сред прочетените му люб-бовни творби тъкмо тази и – воден сякаш от респекта си пред мъртвата Лора – фалшифицира и подменя обекта на своята лирическа изповед. Възможно е. Но творбата определено съдържа мотиви – прогностични или не, е трудно да решим, – които отправят към замисъла за смърт у Яворов: „аз съм птица устрелена“, „на смърт е моята душа ранена“. В твор-бите, вдъхновени от Дора Габе или Мина, липсва това поразително усе-щане у лирическия Аз за фатална покосеност, както и за неговата изчак-ваща пасивност и неведение. Серафичната лирика на Яворов достатъч-но е разработвала един твърде парадигматичен (придържаш се към ро-манτικο-демоничните образци) любовен текст: Азът – демон прелъсти-тел е именно активният, обсебващият, раняващият своята любима, он-зи, който е добил преждевременна зрелост и познание. Парадоксът на спорадично появилия се „Стон“ (спорадично, защото в журналния вариант не са означени датата и мястото на написването му, те също са